

Пенсія, яка працює на людину, а не навпаки

У час, коли не вщухають дебати з приводу нової пенсійної реформи, а громадяни з хвилюванням очікують остаточної редакції закону, залізничники впроваджують привабливу альтернативу. Залізнична профспілка, вивчивши досвід інших країн, зважилась на важливий крок і заснувала власний Професійний пенсійний фонд "Магістраль". Він стане головною галузевою пенсійною базою. Попри це і "казенна" пенсія нікуди не зникне.

Пенсійний фонд "Магістраль" – недержавний та галузевий, тож до нього можуть увійти лише працівники залізниці. Однак клієнтів замало не буде – фахівці прогнозують йому статус найбільшого у Європі галузевого недержавного пенсійного фонду (НПФ).

Колійники та енергетики першими на Львівській залізниці отримали можливість скористатися новим способом накопичення пенсії. На ці потреби Львівській залізниці вже виділили 1 мільйон гривень, який розподілять по пенсійних рахунках працівників. Така практика збережеться і наступного року.

23 грудня у приміщенні конференц-залу вокзалу станції Львів відбувся семінар за участю представника Професійного недержавного пенсійного фонду "Магістраль", де присутні знайомили із нововведенням та перевагами галузевої пенсії, незалежної від держбюджету.

Не секрет, що замість "заслуженого відпочинку" пенсійний вік перетворюється на постійну боротьбу за виживання. Справді, за "казенну" пенсію можна хіба що сплатити комунальні послуги і купити "соціального" хліба. У таких умовах літні пенсіонери-туристи з-за кордону, яких все більше з'являється в наших містах, виглядають ледь не мільйонерами.

Насправді ж усе не так, як видається. Вони – такі самі пенсіонери, як і вітчизняні, і держава їм надає таке ж "символічне" відшкодування за відпрацьовані роки. А мандрують світом вони таки за власну пенсію... недержавну. Таку ж, яку запровадили віднедавна на залізниці. Саме пенсіонери-залізничники одними із перших у нашій державі зможуть відчутти переваги недержавного галузевого пенсійного забезпечення.

Чи не основною особливістю недержавного пенсійного забезпечення є пенсійний вік. Його встановлюють самі вкладники. Коли в державі він збільшуватиметься, для вкладників НПФ він може розпочатись у 45 років для жінок і у 50 – для чоловіків. Саме з цього віку можна отримувати накопичені гроші, продовжуючи при цьому працювати.

Кожен пенсійний внесок щомісяця збільшується на значний відсоток. Отож, чим довше відкладати, тим більше можна отримати,

коли, як кажуть, літа на зиму повернуть.

Після досягнення "недержавного" пенсійного віку, своїм рахунком можна користуватися як "зачаюкою". Адже тоді кошти з нього можна буде знімати будь-коли, а відсотки з вкладу в НПФ можуть перевищувати будь-які депозити комерційних банків.

До того ж НПФ "Магістраль" – незалежний від системи державного пенсійного

забезпечення, тому будь-які негаразди "казенних" грошей не стосуються вкладників-залізничників.

Із чого "зроблені" НПФ

В Україні НПФ з'явилися ще у 2004 році. Тоді держава провела пенсійну реформу, передбачивши три обов'язкові рівні пенсійного забезпечення. До звичайної, солідарної системи, додалася накопичувальна – коли працівник відкладає невелику суму собі ж на рахунок та недержавні пенсійні фонди.

Для захисту вкладників недержавних пенсійних фондів законодавець передбачив таку систему важелів і противаг, що НПФ стали чи не найнадійнішими фінансовими

Історія пенсії – від римлян до фондів

● Пенсійне забезпечення існувало тисячі років тому. Ще військові очільники Римської імперії отримували від імператора за вірну службу значні блага – від грошей до маєтків. Традиція дарування монархами соратникам на старість років різні привілеї та утримання їх за кошт королівської казни зберігалась доволі довго. Та, звісно, такий підхід до пенсійного забезпечення стосувався невеликої кількості людей і був вибірковий.

● Нинішню систему державного пенсійного забезпечення, названу "солідарною", запропонував німецький політичний діяч Отто фон Бісмарк півтори сотні років тому. Вона полягала в тому, що працівники "скидалися" на допомогу тим, хто вже відпрацював. У Німеччині на той час співвідношення було доволі показовим: одна непрацездатна особа на 20-22 працездатних, отож працюючи без проблем відмовлялись від практично невідчутних кількох відсотків платні, розуміючи, що згодом молоде покоління таким чином утримуватиме їх самих. Солідарна система сподобалася всім, і за короткий час її запровадили в більшості країн світу. І працювала вона ефективно й стабільно.

● У радянські часи співвідношення працездатного населення і пенсіонерів становило 6 до 1. Тому пенсії вистача-

ло усім. Нині ж ця ситуація змінилася. Нація старіє, смертність випереджає народжуваність. На 14 мільйонів вітчизняних пенсіонерів припадає 20 мільйонів працюючих. Якщо від останніх відняти тих, хто працює за кордоном, не сплачуючи у пенсійний фонд, а також приватних підприємців, які, попри чималі прибутки, сплачують всього 200 гривень, кількість працездатних зрівняється із літніми людьми. Іншими словами, одного пенсіонера утримують вже не 20 працівників, як у часи Бісмарка, а всього лише один. Тому державний пенсійний фонд дедалі більше відчуває брак коштів. Як, зрештою, і самі пенсіонери.

● Скрутна ситуація із солідарною системою відома не лише українцям. Через це перейшли більшість країн світу. Тому на зміну державному пенсійному забезпеченню прийшла здорова альтернатива – недержавні пенсійні фонди.

● У розвинених країнах до 80% інвестицій у власну економіку – це кошти НПФ. Прикладом їхньої ефективності може стати досвід США. Прийшовши до влади, президент США Барак Обама, аби вивести державу із кризи, першим ділом звернувся до пенсійних фондів. І ті охоче допомогли економіці своєї країни, заробивши додаткові гроші своїм вкладникам.

структурами в державі. Насамперед, вони не можуть бути прибутковими чи акціонерними – їхня діяльність спрямована не на прибуток власникам чи засновникам, а на збереження та примноження пенсійних вкладів клієнтів. Тому рада фонду "Магістраль", до якої увійшли голови дорпрофсожів та начальники усіх залізниць України, згідно із законодавством, співпрацює із трьома структурами, які обрано на конкурсній основі.

Найперша структура, що дозволяє ефективно функціонувати НПФ – це адміністратор фонду, який являється своєрідним пенсійним бухгалтером. Він займається базою, обліком внесків та нарахуванням коштів на рахунки.

Законом передбачено, що раз на рік адміністратор безкоштовно зобов'язаний повідомляти вкладників про стан їхнього рахунку. "Магістраль" – один із небагатьох НПФ, адміністратор якого надає безкоштовний доступ вкладнику до своєї персональної фінансової інформації у будь-який момент за допомогою інтернет-сторінки.

Кошти насамперед надходять саме адміністратору, але не в "живому", а в електронному вигляді. За три дні компанія-адміністратор зобов'язана передати їх до наступної складової функціонування НПФ – компанії з управління активами (КУА). Вона займається вкладенням коштів у безризикові операції. За 5 днів після надходження КУА має вкласти гроші, аби ті не "простуювали".

– Чітко передбачено, куди можна розміщувати пенсійні активи: у які цінні папери, акції, нерухомість, дорогоцінні метали, банківські депозити, емітенти зарубіжних компаній, і в якому процентному співвідношенні, – розповідає провідний фахівець відділу з роботи із вкладниками НПФ Ігор Корзун. – Якби ми захотіли купити якісь ризикові акції на біржі, нам би заборонила зробити це комісія з цінних паперів. У кращому випадку змінили б компанію з управління активами. У гіршому – забрали б ліцензію.

Третьою установою, яка проводить облік операцій із пенсійними грошми, у НПФ "Магістраль" є банк "Експрес". У структурі пенсійного фонду банк лише оперує грошми, згідно з вказівками інших складових НПФ.

Зав'язка трьох структур, які фактично є найманими працівниками НПФ, діє під контролем не лише вкладників та ради фонду, а ще і компанії-аудитора, Держфінпослуг, Держкомісії із цінних паперів та Нацбанку. За будь-якої підозри щодо неправомірних дій якоїсь зі складових НПФ, рада фонду та контролюючі органи можуть миттєво покарати порушника і змінити його без жодної шкоди для внесків.

Як отримати додаткову залізничну пенсію

Аби стати учасником НПФ "Магістраль", варто лише звернутися до голови своєї первинної профспілкової організації. Для оформлення потрібен лише паспорт та ідентифікаційний номер. Процедура оформлення – безкоштовна.

Отримавши пенсійний рахунок у НПФ "Магістраль", власник може робити із ним все, що завгодно. Може відкладати на нього будь-яку суму, а може просто забути про нього. Єдине застереження: якщо за перші півроку працівник не поповнить його бодай на гривню, рахунок просто закриють. Звісно, без жодних "штрафів" чи стягнень.

Способів поповнення свого пенсійного рахунку є кілька. Можна, звісно, після кожної виплати зарплати ходити в найближче відділення банку "Експрес" і вносити кошти на рахунок самостійно. Але в такому випадку є спокуса відкласти цю справу на завтра... Тому найкращим способом подбати про свою пенсію є звернення в бухгалтерію. На підставі вашої заяви бухгалтерія відраховуватиме від зарплатні фіксований внесок. Практично не відчутний, він перетвориться на серйозну фінансову допомогу в поважному віці.

(Закінчення на 6 стор.)